

RÍKISSAKSÓKNARI

SJF/

Tilv.: 201504-0139

Reykjavík, 11. maí 2015

Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis hefur sent ríkissaksóknara til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum um meðferð einkamála, lögum um meðferð sakamála o.fl. (einföldun réttarfars), 605. mál.

Ríkissaksóknari vísar til meðfylgjandi skjals sem sent var allsherjar- og menntamálanefnd þann 6. þ.m., en þar koma fram nokkrar ábendingar og athugasemdir við frumvarpið af hálfu ríkissaksóknara.

Sigríður J. Friðjónsdóttir
ríkissaksóknari

Nefndasvið Alþingis (nefndasvid@althingi.is)

Póstfang:
Hverfisgata 6
150 Reykjavík

Sími:
530-1600
Netfang: rsak@tmd.is

Bréfsími:
530-1606

Kennitala:
530175-0229

Frumvarp til laga

**um breytingu á lögum um meðferð einkamála,
lögum um meðferð sakamála, lögum um aðför,
lögum um gjaldþrotaskipti o.fl. og lögum
um dómstóla (einföldun réttarfars).**

(Lagt fyrir Alþingi á 144. löggjafarþingi 2014–2015.)

II. KAFLI

Breyting á lögum um meðferð sakamála, nr. 88/2008, með síðari breytingum.

17. gr.

Í stað orðsins „dómsuppsögu“ í 1. málsl. 3. mgr. 5. gr. laganna kemur:
samningu dóms.

18. gr.

Í stað 3. málsl. 9. gr. laganna komi tveir nýir málslíðir, svohljóðandi: Nú þarf að taka skýrslu af brotþola, yngri en 15 ára, og skal það þá gert í sérútbúnu húsnæði fyrir skýrslutöku af börnum nema hagsmunir brotþolans krefjist þess að annar háttur verði á hafður. Enn fremur getur dómari ákveðið að skýrsla skuli tekin af vitni, yngri en 15 ára, í slíku sérútbúnu húsnæði.

19. gr.

Við 16. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Nú er meðferð máls endanlega lokið fyrir héraðsdómi og tekur þá dómstjóri ákvörðun um afhendingu afrits skv. 1. og 3. mgr. eða kveður upp úrskurð skv. 6. mgr.

20. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 17. gr. laganna:

a. Í stað orðanna „færslu þeirra á tölvu“ í b-lið kemur: rafræna færslu þeirra.

- b. Í stað orðsins „myndbandsupptöku“ í c-lið kemur: myndupptöku.
- c. Í stað orðanna „myndbanda og mynddiska“ í e-lið kemur: myndupptöku.
- d. Orðin „birtingu dóma og annarra dómsúrlausna, til dæmis á vefsíðum dómstóla“ í f-lið falla brott.
- e. Við bætist nýr liður, svohljóðandi: form og frágang dómskjala, þar á meðal hámarks lengd **ákæru** og greinargerðar ákærða.

21. gr.

Síðari málsliður 3. mgr. 38. gr. laganna orðast svo: Dómstólaráð skal setja reglur um tímagjald sem tekið skal mið af við ákvörðun þóknunar.

22. gr.

Síðari málsliður 3. mgr. 48. gr. laganna orðast svo: Dómstólaráð skal setja reglur um tímagjald sem tekið skal mið af við ákvörðun þóknunar.

23. gr.

Á eftir orðunum „innan 30 daga eftir að það hefur“ í 1. másl. 3. mgr. 150. gr. laganna kemur: **sannanlega borist honum eða.**

24. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr. 161. gr. laganna:

- a. Í stað orðsins „sekt“ í a-lið kemur: sex mánaða fangelsi, og ákæra hefur verið birt fyrir ákærða sjálfum, lögmanni hans eða öðrum lögráða manni sem fengið hefur skriflegt umboð frá honum til að taka við birtingu.-
- b. Í stað orðanna „sex mánaða“ í b-lið kemur: eins árs.

25. gr.

Við 3. mgr. 181. gr. laganna bætast tveir nýir málsliðir, svohljóðandi: Í stað skriflegs úrskurðar getur dómari látið við það sitja að skrá úrskurðarorð í þingbók og færa munnlega rök fyrir niðurstöðu sinni nema úrskurður lúti að aðgerðum skv. IX.–XIV. kafla eða feli í sér lokaniðurstöðu máls. Ef úrskurður er kærður til æðra dóms skal dómari semja skriflegan úrskurð samkvæmt framansögðu.

26. gr.

Comment [s1]: Æskilegt væri að einhverja leiðbeiningar og sjónarmið um lengd ákæru t.d. væri að finna í athugasemdum

Formatted: Font: 14 pt

Formatted: Font: 14 pt

Comment [s2]: Taka upp í athugasemdir það sem reifað er í athugasemdum með því ákvæði sem varð að 115. gr. a. oml. sbr. l. 31/1998.

Formatted: Font: 14 pt

Formatted: Font: 14 pt

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 183. gr. laganna:

- a. Við d-lið bætist: án þess að gerð sé grein fyrir framburði ákærða og vitna nema að því leyti sem þörf krefur til úrlausnar máls.
- b. E-liður orðast svo: við hvaða sönnunargögn og rök ákæra sé studd og andsvör ákærða við þeim eftir því sem þörf krefur.

27. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 3. mgr. 185. gr. laganna:

- a. Á eftir 1. másl. kemur nýr máslíður, svohljóðandi: Þó nægir að lesa upp dómsorð ef mál hefur verið dæmt skv. 1. mgr. 164. gr. I þeim tilvikum skal endurrit dómsins liggja fyrir innan viku frá uppkvaðningu dómsins.
- b. Í stað orðsins „þann“ í 2. másl. kemur: framangreindan.

28. gr.

Í stað 1. másl. 1. mgr. 194. gr. laganna koma tveir nýir máslíðir, svohljóðandi: Ef héraðsdómari hefur ekki samið úrskurð skriflega, sbr. 3. mgr. 181. gr., skal hann gera það innan viku eftir að hann fær vitneskju um kæru. Telji dómari annmarka vera á kæru getur hann gefið kæranda skamman frest til að lagfæra hana.

29. gr.

Við 211. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Nú er dómfelldi látinn og getur þá endurupptökunefnd orðið við beiðni maka, barna, foreldra eða systkina hins látna um endurupptöku máls enda sé einhverju skilyrða 1. mgr. fullnægt og sérstaklega standi á. Sá sem fer fram á endurupptöku nýtur eftir því sem við á sömu réttarstöðu og dómfelldi við meðferð beiðninnar hjá nefndinni.

30. gr.

1. mgr. 213. gr. laganna orðast svo:

Ef beiðni um endurupptöku er ekki hafnað þegar í stað samkvæmt því sem í 3. mgr. 212. gr. segir skulu hún og gögnin, sem henni fylgdu, send til gagnaðila og hann krafinn um skriflega greinargerð um viðhorf sín til hennar innan tiltekins frests. Hafi dómfelldi borið fram beiðnina og staðið sjálfur að henni getur endurupptökunefnd þó fyrst skipað honum lögmann og gefið honum kost á að gera beiðni á nýjan leik. Við frekari meðferð beiðni um endurupptöku er nefndinni skylt að skipa dómfellda eða ákærða lögmann til að gæta réttar hans

Comment [s3]: Æskilegt að nánari grein sé gerð fyrir því hvað felst í þessum orðum, m.a. með tilv. í norskan rétt.

Formatted: Font: 14 pt

Formatted: Font: 14 pt

ef hann óskar eftir því. Nefndin ákveður þóknun lögmanns vegna starfa hans fyrir henni og er sú ákvörðun endanleg.

III. KAFLI

Breyting á lögum um aðför, nr. 90/1989, með síðari breytingum.

31. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 82. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Á sama hátt má dómari ljúka máli með ákvörðun ef aðfararbeiðni er að öllu leyti tekin til greina.
- b. Á eftir orðunum „ályktunarorð úrskurðar“ í 2. mgr. kemur: eða ákvörðun.

IV. KAFLI

Breyting á lögum um gjaldþrotaskipti o.fl., nr. 21/1991, með síðari breytingum.

32. gr.

Við 5. tölul. 2. mgr. 65. gr. laganna bætist: enda berist héraðsdómara krafa lánardrottins um gjaldþrotaskipti innan þriggja mánaða frá því áskorunin var birt skuldara.

V. KAFLI

Breyting á lögum um dómstóla, nr. 15/1998, með síðari breytingum.

33. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 2. mgr. 11. gr. laganna:

- a. Við 1. másl. bætist: ásamt þeim úrlausnum héraðsdómstóla sem við eiga hverju sinni.
- b. Við bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Við útgáfu dóma skal nema brott úr þeim upplýsingar um einka-, fjárhags- eða viðskiptahagsmuni einstaklinga ellegar lögpersóna, svo og upplýsingar um öryggi ríkisins og varnarmál, sem eðlilegt er að leynt fari eftir reglum sem rétturinn setur.

34. gr.

Á eftir 22. gr. laganna kemur ný grein, 22. gr. a, svohljóðandi:

Dómar héraðsdómstóla skulu gefnir út, sbr. þó 2. mgr. Um tilhögun útgáfunnar fer eftir ákvörðun dómstólaráðs að fengnu samþykki ráðherra.

Héraðsdómar í einkamálum sem varða viðkvæm persónuleg málefni aðila, svo sem lögræði, sifjar, erfðir, forsjá barna og umgengni við þau, skulu ekki gefnir út. Við útgáfu annarra dóma skal nema brott úr þeim upplýsingar um

einka-, fjárhags- eða viðskiptahagsmuni einstaklinga ellegar lögpersóna, svo og upplýsingar um öryggi ríkisins og varnarmál, sem eðlilegt er að leynt fari. Í því skyni skal í dómum í sakamálum gæta nafnleyndar um þá sem þar eru greindir, þó ekki um ákærða sé hann sakfelldur, nema um sé að ræða börn. Einnig skal gæta nafnleyndar í dómum í einkamálum ef sérstök ástæða er til. Þegar nöfnum er haldið leyndum skal jafnframt afmá önnur atriði úr dómi sem tengt geta aðila eða aðra við sakarefnið. Dómstólaráð skal setja nánari reglur um hvaða dómar skuli ekki gefnir út og hvernig standa skuli að brottnámi upplýsinga úr öðrum dómum.

35. gr.

1. mgr. 34. gr. laganna orðast svo:

Endurupptökunefnd er sjálfstæð og óháð stjórnarsýslunefnd sem tekur ákvörðun um hvort heimila skuli endurupptöku dómsmáls sem dæmt hefur verið í héraði eða Hæstarétti.

36. gr.

Grg. með lögum 31/1998, 115.gr.a. -3. mgr.

Ef sakborningur sinnir ekki sektarboði lögreglustjóra innan 30 daga er í 3. mgr. mælt fyrir um heimild til að senda málið héraðsdómara til ákvörðunar sektar og vararefsingar. Til að mál hljóti þá meðferð verður sektarboð sannanlega að hafa borist sakborningi eða þeim sem birta mætti stefnu fyrir á hendur honum í einkamáli. Þessum áskilnaði verður fullnægt á ýmsa vegu. Þannig væri viðhlítandi í þessum efnum að sektarboð hefði verið birt af lögreglumanni skv. 20. gr. laga um meðferð opinberra mála. Einnig væri fullnægjandi að birting færi fram eftir reglum XIII. kafla laga nr. 91/1991, um meðferð einkamála. Birting sektarboðs teldist því almennt sönnuð með vottorði stefnuvotts eða póstmanns um að hann hefði afhent það sakborningi eða einhverjum öðrum sem bær var um að taka við því í hans stað. Þegar dómara berst sektarboð, sem

sakborningur hefur ekki sinnt innan tilskilins frests, tekur hann ákvörðun með áritun sinni á sektarboð um fjárhæð sektarinnar. Slík ákvörðun hefur sama gildi og dómur og getur því fjárnám farið fram til fullnustu sektar, sbr. 1. tölul. 1. mgr. 1. gr. laga um aðför, nr. 90/1989. Einnig ákveður dómari vararefsingu í refsivist með áritun á sektarboð og gilda í þeim efnum reglur 54. gr. almennra hegningarlaga.